

(Политика, 08.01.2010)

У суботу се навршило осамнаест година откако је (9. јануара 1992) у сарајевском хотелу „Холидеј ин” на скупштини српског народа, проглашена тада Српска Република Босна и Херцеговина. Пунолетство претпоставља зрелост и могућност да се свако разумно биће само стара и одлучује о себи. Упркос свему, Република Српска данас не жели авантуре, а на дневном реду њених лидера није сецесија, како то неки процењују, већ борба за очување аутономије унутар БиХ, стечене Дејтонским споразумом, чији су потписници између осталих и данашња Република Српска и Србија.

Пунолетна РС данас се налази пред новим рекло би се пресудним искушењима – великим притиском међународне заједнице у правцу уставних промена, уз избегавање дијалога разједињених бошњачких лидера са зближеним политичким представницима Срба и Хрвата, у нади да ће „када изгуби живце”, управо међународна заједница скројити БиХ по њиховој мери. На крају, ту је и свакодневно разбијање стереотипа из прошлости о Србима као дежурним кривцима. Борба за економску стабилност је посебна прича и она се у РС добро одржава.

Република Српска је страним преговарачима кооперативно понудила мање промене Устава које задовољавају европске стандарде и усмерене су ка бржем путу БиХ у ЕУ. Пошто би странци много више да прекрајају БиХ по својој мери а не по мери грађана БиХ, премијер РС Милорад Додик је предложио да се питање уставних промена замрзне до завршетка октобарских избора. Подршку је добио и од лидера Хрвата у БиХ Драгана Човића, који је први пут јавно, као и Додик много пута до сада, затражио да ОХР и поједини страни представници напусте БиХ јер су постали фактор смишљеног генерисања а не решавања кризе. Судбина БиХ у рукама домаћих политичких чинилаца је реалност коју промовишу Додик и Човић, јер се са протекторатом не може Европу.

Журба међународне заједнице која сада инсистира на договору око уставних промена до априла, како би БиХ наводно била функционалнија, реално говорећи, није императив.

Потврђује то и изјава Дагласа Дејвисона саветника Стејт департамента у Комисији за сарадњу и сигурност у Европи америчког конгреса. Помињући проблемеу БиХ, Дејвисон је рекао: „Све је то део природе демократије, а БиХ је млада демократија. Ми често превиђамо чињеницу да држава(БиХ) функционише. БиХ није држава која не функционише...”

Последње одлуке високог представника међународне заједнице за БиХ Валентина Инцка о продужетку мандата страним судијама и тужиоцима у Суду БиХ, које су наметнуте упркос одлуци парламента БиХ да одбије продужетак мандата, у РС су прелиле чашу. Јер пракса наметања решењау атмосфери протектората може се продужити унедоглед. Због тога су одлуке високог представника одмах одбачене од стране владе а потом и Народне скупштине РС и означене као нелегитимне, антиуставне и антидејтонске. У одбрану свог става Додик и сарадници посегли су за референдумом који није ни против кога уперен и на коме ће бити проверена воља јавности у РС о поменутих одлукама Инцка. Странци су најављени референдум већ прогласили антидејтонским иако референдумска питањагласе: „Да ли подржавате Дејтонски споразум” и „Прихватате ли наметнуте одлуке од стране ОХР-а” (канцеларија високог представника).

Тврди став Милорада Додика на очувању дејтонских принципа није никакво инађење међународној заједници нити је реч о „национализму босанских Срба”, како то неки аналитичари олако закључују. БиХ је могућа само са Републиком Српском и уважавањем њене аутономије. И други аранжмани су могући али под условом да су плод договора три конститутивна народа, а не наметања готових решења са стране.

Пунолетна Република Српска данас подржава европско партнерство БиХ, заговорник је унутрашњег дијалога и договора, уважава политичку реалност и добронамерне сугестије међународне заједнице, наравно, лишене било каквих ултиматума и потцењивања.

Саветник премијера РС